

Arbeidstilsynet

VÅR DATO
06.12.2012

DERES DATO
29.10.2012

VÅR SAKSBEHANDLER
Pia Strand tlf 992 32 791

VÅR REFERANSE
2012/28844 163992/2012

DERES REFERANSE
12/1221

1

Arbeidsdepartementet
Postboks 8019 Dep.
0030 Oslo

SVAR PÅ HØRING - INTERNASJONAL LUFTFART - OPPHOLDSTILLATELSE

Vi viser til høringsnotat av 29. oktober 2012 hvor Arbeidsdepartementet ber om synspunkter på en mulig endring i utlendingsforskriften § 1-1 første ledd bokstav h. Arbeidstilsynet forstår høringsnotatet slik at en eventuell endring vil bestå i å unnta utenlandsk personell på norskregistrerte luftfartøy i internasjonal trafikk fra kravet og oppholds- og arbeidstillatelse slik dette gjelder for utenlandsk personell med utenlandsk arbeidsgiver.

Det er Luftfartstilsynet som fører tilsyn med arbeidsmiljøet til flyvende personell i den sivile luftfarten. Høringen er således utenfor Arbeidstilsynets område. Vi vil knytte noen kommentarer til høringen på bakgrunn av våre erfaringer fra tilgrensende områder.

For å få oppholdstillatelse i Norge stilles det som hovedregel krav om at det foreligger et konkret tilbud om arbeid fra arbeidsgiver i Norge, og lønns- og arbeidsvilkår må ikke være dårligere enn etter gjeldende tariffavtale, regulativ eller det som ellers er normalt for vedkommende sted og yrke, og det må vanligvis dreie seg om heltidsarbeid. Formålet med kravet om arbeid med norske lønns- og arbeidsvilkår er dels å unngå at utenlandske arbeidere utnyttes, dels å forhindre at norske arbeidstageres lønn fastfryses.

I høringsnotatet vises det til at dagens regelverk kan utgjøre en konkurranseulempe for norskregistrerte selskaper, og at en endring i regelverket kan øke norske flyselskapers mulighet til å få tilgang til markedet for langdistansetraffikk. Arbeidstilsynet antar at konkurranseulempen det vises til er det høyere kostnadsnivået som følger av at utenlandske arbeidstakerne i norske selskaper skal ha norske lønns- og arbeidsvilkår. En eventuell ny regel skal gjøre det enklere å ansette flere utenlandske arbeidstakere med dårligere lønns- og arbeidsvilkår.

Arbeidstilsynet forutsetter at selv om utenlandske arbeidstakere i norske selskap skulle bli omfattet av unntaksbestemmelsen i utlendingsforskriften § 1-1, slik at det ikke vil bli stilt krav om oppholdstillatelse og dermed "norske lønns- og arbeidsvilkår" etter utlendingsloven § 23, vil ikke dette påvirke virkeområdet for arbeidsmiljøloven og allmenngjøringsloven. De utenlandske arbeidstakerne vil fremdeles være omfattet av de norske arbeidsmiljøbestemmelsene og ha krav på rettigheter etter disse, og Luftfartstilsynet vil kunne føre tilsyn med at arbeidsmiljøbestemmelsene er overholdt.

Det gjøres for tiden en gjennomgang av forskriftene til arbeidsmiljøloven for å vurdere om disse skal gjøres gjeldende for sivil luftfart. Endringene vil medføre en utvidelse av hvilke arbeidsmiljøregler som gjelder for sivil luftfart, og en utvidelse av Luftfartstilsynets tilsynsoppgaver. En eventuell endring i unntaksbestemmelsen i utlendingsforskriften § 1-1 vil heller ikke påvirke virkeområdet for disse reglene.

POSTADRESSE
Postboks 4720 Sluppen
7468 Trondheim
Norge

E-POST
post@arbeidstilsynet.no
INTERNETT
www.arbeidstilsynet.no

TELEFON
815 48 222
TELEFAKS
73 19 97 01

ORGANISASJONSNR
974761211

Når det er sagt, er det flere punkter hvor konsekvensene av en eventuell regelendring fremdeles er uklare, og forslaget må utredes nærmere før det eventuelt vedtas.

Arbeidstilsynet vil understreke at den foreslåtte regelendringen vil kunne få uheldige konsekvenser for organiseringen og oppbygningen av vernetjenesten i selskaper som benytter seg av utenlandsk personell. Vi antar også at store forskjeller i lønn innenfor en gruppe ansatte i samme selskap vil medføre arbeidsmiljøutfordringer og vil påvirke arbeidstakerne og deres organisasjoners medvirkning i planlegging og vurdering av arbeidsmiljøtiltak. En eventuell endring i regelverket må vurderes opp mot disse områdene.

I høringsnotatet skriver departementet at "[p]ersonellet om bord vil bare oppholde seg i Norge under lovpålagt hviletid" og at de dermed ikke vil forholde seg til et norsk kostnadsnivå. Arbeidstilsynet forstår forslaget dit hen at det ikke vil *stilles krav* om at personalet kun vil oppholde seg i Norge under lovpålagt hviletid. En eventuell regelendring slik den framgår av høringsnotatet omfatter arbeidstakere i norske selskap som oppholder seg innenfor Schengenområdet i mindre enn 90 dager i løpet av en periode på 180 dager. Arbeidstilsynet er usikker på hvordan dette vil organiseres i praksis, men vil peke på at regelverket slik det er foreslått ikke er til hinder for at de utenlandske arbeidstakerne må forholde seg til norsk eller europeisk kostnadsnivå i inntil halvparten av tiden.

Arbeidstilsynet mener det er grunn til å tro at å unnta utenlandske arbeidstakere i norske selskap fra kravet om norske lønns- og arbeidsvilkår, vil påvirke lønns- og arbeidsvilkårene i bransjen, slik at norsk og skandinavisk personell i konkurranse med utenlandsk personell må akseptere lavere lønns- og arbeidsvilkår for å kunne arbeide i internasjonal trafikk. Etter vår forståelse av regelverket etter utlendingsloven, vil en eventuell regelendring slik den er skissert heller ikke være til hinder for at arbeidstakere i norske selskap fra utenfor Schengenområdet kan bli brukt på europeiske flyruter. Omfanget av konsekvensene for lønns- og arbeidsvilkår i bransjen er ikke avklart, og bør vurderes før en endring eventuelt vedtas.

Vi ber om at vårt referansenummer 2012/28844 oppgis ved svar.

Med hilsen
Direktoratet for arbeidstilsynet

Gry Singsaas
Avdelingsdirektør, Lov og regelverk
(sign.)

Pia Strand
rådgiver
(sign.)

Dette brevet er godkjent elektronisk i Arbeidstilsynet og har derfor ingen signatur.